

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Иске Чаллы авыл җирлеге Советы

КАРАР

15 ноябрь 2019 ел

№ 111

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының «Иске Чаллы авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында»гы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Иске Чаллы авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Иске Чаллы авыл җирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Иске Чаллы авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).

2. Түбәндәге карарларны үз көчен югалткан дип танырга:

-Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Иске Чаллы авыл җирлеге Советының 2010 елның 14 апрелендәге 163 номерлы «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Иске Чаллы авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» карары;

- Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Иске Чаллы авыл җирлеге Советының 2015 елның 15 октябрендәге 11 номерлы «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Иске Чаллы авыл җирлеге Советының 2010 елның 14 апрелендәге 163 номерлы «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Иске Чаллы авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» карарына үзгәрешләр кертү турында» карары

- Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Иске Чаллы авыл җирлеге Советының 2016 елның 10 июнендәге 34 номерлы «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Иске Чаллы авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Иске Чаллы авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2010 елның 14 апрелендәге 163 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» карары.

3. Әлеге карарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Иске Чаллы авыл җирлеге
Советы рәйесе

И.Н. Захаров

АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Әлеге Нигезләмә белән жайга салына торган хокукый мөнәсәбәтләр һәм аларның хокукый нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, авыл жирлеге Уставы нигезендә эшләнде, әлеге нигезләмә шулай ук авыл жирлеге бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп торы барышында, шулай ук муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру һәм авыл жирлегенең муниципаль бурычы белән идарә итү барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала.

2. Авыл жирлеге бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка актлары, муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 2. Төшенчәләр һәм терминнар

1. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

Статья 3. Бюджетның хокукый рәвеше

1. Авыл жирлеге бюджеты (алга таба - жирлек бюджеты) авыл жирлеге Советы карары рәвешендә эшләнә һәм раслана (алга таба – жирлек Советы).

2. Авыл жирлеге муниципаль берәмлеге бюджеты чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

3. Бюджет проекты формалаштыру Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителә торган жирлек советының хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм, әгәр жирлек бюджеты турында карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Статья 4. Бюджет процессы принциплары

1. Авыл җирлеге бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- Россия Федерациясе бюджет системасының бердәмлеге;
- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында бюджетлар кытлыкларын финанслау керемнәрен, чыгымнарын һәм чыганакларын бүлү;
- бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- Россия Федерациясе субъектларының, муниципаль берәмлекләренең бюджет хокуклары тигезлеге;
- бюджет кытлыкларын финанслау чыганакларының, керемнәренең һәм чыгымнарының чагылышы;
- җирлек бюджеты баланслылыгы;
- бюджет чараларын куллануның нәтижәлелеге һәм нәтижәлелеге;
- бюджет чыгымнарын гомуми (җыелма) каплау;
- ачыклык;
- җирлек бюджетының дәрәслеге;
- бюджет акчаларының адреслары һәм максатчан характеры;
- бюджет чыгымнарының ведомство буйсынуы;
- касса бердәмлеге.

Статья 5. Бюджет процессы этаплары

1. Авыл җирлеге бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:
  - авыл җирлеге һәм аның икътисады тармакларының социаль-икътисадый үсеш фаразларын эшләү, җыелма финанс балансын әзерләү;
  - җирлек бюджеты проекты тәүзү;
  - җирлек бюджеты проекты һәм җирлек бюджеты үтәләше турында отчет буенча ачык тыңлаулар үткөрү;
  - җирлек бюджетын карау һәм раслау;
  - җирлек бюджетының үтәләше;
  - тиешле елга бюджет турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
  - җирлек бюджеты үтәләше турындагы хисапны раслау;
  - бюджет үтәләше турында еллык хисапка тышкы тикшерү уздыру.
2. Муниципаль финанс контроле бюджет процессының барлык этапларында гамәлгә ашырыла.
3. Бюджет һәм салым сәясәте өлкәсендә җирлек Советы карарлары проектлары билгеләнгән тәртиптә ачык бәйсез экспертиза узарга тиеш.

Статья 6. Бюджет процессында катнашучылар

1. Авыл җирлеге бюджет процессында катнашучылар булып торалар:
  - авыл җирлеге Советы;
  - авыл җирлеге башкарма комитеты;
  - бюджет акчаларын баш бүлүчеләр;
  - бюджет акчаларын бүлүчеләр;
  - казначылык органнары;
  - Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары белән Бюджет, салым һәм башка вәкаләтләр йөкләнгән башка органнар;
  - бюджет акчаларын алуучылар.

Статья 7. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Авыл җирлеге Советы:

- бюджет проектын жирлек Советына кертү тәртибен һәм вакытын, аны карау һәм раслау тәртибен, шулай ук жирлек бюджетын үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, аның үтәлеше турындагы хисапны раслау тәртибен билгели;
- чираттагы финанс елы башланганчы жирлек бюджетын карый һәм раслый;
- жирлек бюджеты үтәлеше турында отчет раслый;
- агымдагы елга жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертә;
- алдан, агымдагы һәм киләсе финанс контролен гамәлгә ашыра;
- салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә жирле салымнарны һәм җыемнарны билгели, үзгәртә һәм юкка чыгара;
- жирле салымнар буенча салым ташламаларын, аларны куллану нигезләрен һәм тәртибен билгели;
- жирлекнең социаль-иқтисади үсеш программаларын кабул итә;
- муниципаль милектәге мөлкәт белән идарә итү һәм идарә итү тәртибен, шулай ук район бюджетына аны кулланудан кәргән табыш юнәлешләрен билгели;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнмәгән муниципаль бурыч китабына кертелүче мәгълүмат составын билгели;
- максатчан бюджет фондлары акчаларын тоту тәртибен билгели;
- муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү тәртибен раслый;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, авыл жирлеге Уставы һәм өлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;
- авыл жирлеге бюджет, салым һәм бурыч сәясәтен билгели;
- башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. авыл жирлеге башкарма комитеты:

- жирлек Советы каравына кирәкле документлар һәм материаллар белән жирлек бюджеты проектын кертә;
- жирлек Советы каравына жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап проектын кертә;
- жирлек Советы каравына жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектларын кертә;
- жирлек бюджеты үтәлешен тәэмин итә;
- жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару буенча хокукый актлар проектларын, жирле салымнар буенча салым ташламаларын кертү һәм юкка чыгару буенча тәкъдимнәр әзерләүне оештыра;
- авыл жирлегенең социаль-иқтисади үсеш программасын төзүне оештыра;
- муниципаль бурыч кенәгәсен алып бару тәртибен раслый;
- муниципаль бурыч белән идарә итә;
- бюджет кытлыгын эчке финанслау чыганакалары администраторы сыйфатында муниципаль эчке бурыч алулар алып бара, кредит килешүләре һәм кредитларны жәлеп итү өчен шартнамәләр төзи, муниципаль берәмлек исемнән жирлек бюджеты турындагы карарда тиешле елга билгеләнгән чикләрдә муниципаль гарантияләр бирә;
- авыл жирлеге жирлек бюджеты акчаларын кире кайтару нигезендә, бюджет инвестицияләре бирү турындагы килешүләр тәкъдим итә;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, авыл жирлеге Уставы нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

3. Бюджет акчаларын алучы:

- бюджет акчаларын алу хокукын раслаучы гаризалар яки башка документлар тапшыра;
- максатчан билгеләнеше нигезендә бюджет акчаларын нәтижәле файдалануны тәэмин итә;
- кире кайтару нигезендә алынган бюджет акчаларын үз вакытында һәм тулы күләмдә кайтарырга һәм түләү нигезендә бирелгән бюджет акчаларыннан файдаланган өчен түләү кертергә тиеш;

- обязан своевременно представлять отчеты и иные сведения об использовании бюджетных средств.

4. Жирлек бюджетка керемнәр администраторы:

- жирлек бюджетына түләүләрнең дәрәслеген, тулылыгын һәм вакытында түләүен контрольдә тотат;

- жирлек бюджетына түләүләр буенча пеняларны һәм штрафларны исәпли, исәпкә ала һәм түләттерә;

- район бюджетына артык түләнгән (алынган) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны кире кайтару (зачет) турында карарлар кабул итә.

Жирлек бюджетына керемнәрнең администраторлары булып дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, бюджеттан тыш дәүләт фондлары идарәсе органнары, Россия Федерациясе Үзәк банкы, шулай ук билгеләнгән тәртиптә исәп-хисапның дәрәслеген, тулылыгын һәм үз вакытында түләүнең дәрәслеген, исәп-хисап ясауны, исәпкә алуны, артык түләнгән (алынган) түләүләрне, пеняларны һәм алар буенча штрафларны кире кайтару (зачет) турында карарлар кабул итүне һәм кабул итүне гамәлгә ашыручы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары санала.

Статья 8. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет һәм салым законнары нигезендә формалаша.

Статья 9. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Чираттагы финанс елында жирлек бюджетыннан финанслана:

- жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы һәм үз керемнәре исәбеннән үз керемнәре, чыгымнары исәбеннән - Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөкләмәләре, Россия Федерациясе законнары, шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә үтәләше чираттагы финанс елында булырга тиешле федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрән чикләү белән бәйлә чыгым йөкләмәләре;

2. Авыл жирлеге, федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйлә чыгым йөкләмәләрен, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

Статья 10. Муниципаль заказ

1. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар ташуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Товар китерү, эшләр башкару һәм хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль заказ, жирлек бюджеты акчалары исәбеннән түленелә.

Статья 11. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр жирлек бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

Статья 12. Жирлекләр бюджетларына район бюджетыннан субсидияләр

1. Район Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрән үтөгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслау максатларында Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә жирлекләр бюджетларына район бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләр бирүнең максатлары һәм шартлары район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирле администрацияләр арасында килешүләр белән билгеләнә.

Статья 13. Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасының тиешле законнары нигезендә кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар да бирелергә мөмкин.

Статья 14. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр

1. Акча йөкләмәләре буенча жирлек алдындагы бурыч булып акча средстволары суммасы тора, аны жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә билгелә бер датага түләргә тиеш.

2. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр районның финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм исәпкә алу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләре (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләп хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93² статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93² статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр дә килешү белән башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм санына күчерү датасыннан үтәлгән дип санала.

Статья 15. Жирлек бюджетында каралмаган чыгымнарны финанслау

1. Жирлек бюджеты чыгымнарының яңа төрләрен финанслау яисә жирлек бюджеты чыгымнарының гамәлдәге төрләрен финанслау чираттагы финанс елы башыннан ук, жирлек бюджеты турындагы карарга кертелгәндә йә агымдагы елда жирлек бюджеты турындагы карарга тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң, жирлек бюджетының аерым статьялары буенча чыгымнар кимегәндә һәм (яисә)

жирлек бюджеты турындагы карарга тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң гына башкарыла ала.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарда (кушымта рәвешендә) гамәлләре чираттагы финанс елына һәм план чорына юкка чыгарыла яисә туктатыла торган норматив-хокукий актлар (статьяларның, аерым пунктларның, пунктчаларның, абзацларның) исемлеге күрсәтелә.

Норматив-хокукий акты тормышка ашыру өчен чыгымнар өлешчә (тулы күләмдә түгел) финанслау чыганаclarына бюджет турында тиешле карарда тәэмин ителгән очракта, жирлек бюджеты турындагы карарда норматив акты финанслауның кайсы өлешендә каралмаган булуы күрсәтелә.

3. Әгәр хокукий актлар жирлек бюджеты турында карарда каралмаган Бюджет йөкләмәләрен билгеләсә, жирлек бюджеты турында карар кулланыла.

4. Әгәр жирлек бюджетын үтәү барышында жирлек бюджеты керемнәренең күләме тиешле елга бюджет турындагы карарда билгеләнгән суммалардан артык артса, өстәмә керемнәр беренче чиратта тиешле елга бюджетта финанслау чыганаclarы белән тәэмин ителмәгән яисә өлешчә тәэмин ителмәгән норматив актларда каралган чыгымнарны финанслауга жиберелә (тулы күләмдә түгел).

Статья 16. Жирлек бюджеты дефицита

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кабул ителгән очракта, жирлек бюджеты турында тиешле карар белән жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кабул ителгән очракта, жирлек бюджеты турындагы тиешле карарда жирлек бюджеты чыгымнарын финанслау чыганаclarынан жирлек бюджеты чыгымнарын финанслау өчен жирлек бюджеты чыгымнарын жәлеп итү каралырга мөмкин.

2. Жирлек бюджетының агымдагы чыгымнары жирлек бюджеты турындагы карар белән расланган жирлек бюджеты керемнәре күләменнән артып китә алмый.

3. Жирлек бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган керемнәренең һәм (яисә) түләүләренең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган еллык гомуми күләменен 10 процентыннан артмаска тиеш.

4. Әлеге пунктның 2-3 пунктларында билгеләнгән чик күрсәткечләре үтәү шулай ук жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап күрсәткечләре буенча финанс елы өчен тәэмин ителергә тиеш.

Статья 17. Муниципаль унитар предприятиеләренең, бюджет учреждениеләренең өченче затлардан бурыч алулары

1. Бюджет учреждениеләре кредит оешмаларынан, башка юридик, физик затлардан, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларынан кредит (заем) алырга хокуклы түгел.

2. Муниципаль унитар предприятиеләр үз бурычларын жирлек Башкарма комитетында өченче затлардан мәжбүри рәвештә килештереләр.

2 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

Статья 18. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек бюджеты проектының төзү-жирлек Башкарма комитетының аерым бурычы.

2. Жирлек бюджетты проектын төзү алдыннан жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын эшләү һәм бюджет, салым сәясәтенең төп юнөлешләрен эшләү күздә тотыла.

Статья 19. Жирлек бюджетты проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр

1. Жирлек бюджетты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:
  - Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасына;
  - чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы;
  - чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнөлешләре;

Статья 20. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы кимендә өч ел вакыт эчендә эшләнә.

Статья 21. Бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнөлешләре

1. Жирлек Советы тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенең өстенлекле юнөлешләре һәм юнөлешләре билгеләнә.

Статья 22. Финанс ресурслары балансы

1. Финанс ресурслары балансы жирлек территориясендә районның һәм хужалык итүче субъектларның барлык керемнәре һәм чыгымнары балансын тәшкил итә.

Финанс ресурслары балансы, жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы нигезендә, узган ел өчен финанс ресурсларының хисап балансы нигезендә төзелә һәм жирлек бюджетын төзү өчен нигез булып тора.

Статья 23. Ведомство һәм озак сроклы максатчан программалар

1. Озак сроклы максатчан программалар жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан эшләнә һәм раслана.

Озак вакытлы максатчан программалар исемлеген формалаштыру Россия Федерациясенең социаль-икътисади үсеш фаразы һәм Нурлат муниципаль районының социаль-икътисади үсеш фаразлары һәм әлеге фаразлар нигезендә билгеләнә торган өстенлекләр нигезендә жирлек башкарма комитеты тарафыннан тормышка ашырыла.

2. Жирлек бюджетында ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин.

Статья 24. Жирлек бюджетты турында карар проектында карау һәм раслау өчен бирелә торган күрсәткечләр составы

1. Жирлек бюджетты турындагы карар проектында жирлек бюджетының төп характеристикалары булырга тиеш.

Жирлек бюджетының төп характеристикаларына керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнар һәм жирлек бюджеты кытлыгы керә.

2. Жирлек бюджетты турындагы карар проектында шулай ук жирлек бюджетының төркем, төркемчәләр һәм Россия Федерациясе бюджетларының керемнәр классификациясенең статьялары буенча фаразлана торган керемнәре күрсәткечләре дә бар.

3. Жирлек бюджеты карары белән түбәндәгеләр билгеләнә:
бюджет керемнәренә баш администраторлары исемлеге;
бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы;
бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына чыгымнар классификациясенә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм чыгымнар төрләре буенча бүлү;
гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;
чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;
бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторлары исемлеге;
муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына, муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп;
бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм чыгымнар төрләре буенча бүлү;
бюджет законнары актларында билгеләнгән башка күрсәткечләр.
4. Жирлек бюджеты турындагы карар проектында муниципаль бурычның түбәндәге характеристикалары билгеләнергә тиеш: жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы, Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль бурычның иң югары чиге, шулай ук әлеге Нигезләмәдә каралган башка чик күрсәткечләр, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләренә иң чик күләмнәрен күрсәтеп, билгеләнергә тиеш.
5. Авыл жирлегә бюджеты турындагы карар проектында чыгымнар составында чираттагы финанс елыннан артып киткән вакытка салым кредитлары биру лимитлары билгеләнергә тиеш.

Статья 25. Жирлек бюджеты проекты белән

бер үк вакытта төзелә торган документлар һәм материаллар

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты төзү максатларында түбәндәге документлар һәм материаллар әзерләнергә тиеш:
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы;
  - чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы;
2. Жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта чираттагы финанс елына түбәндәгеләр төзелә:
- чираттагы финанс елына һәм план чорына адреслы инвестиция программасы;
  - Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын каплау өчен каралган авыл жирлегенә муниципаль бурыч структурасы һәм муниципаль эчке бурыч алулар программасы;
  - бирелгән салым ташламаларынан жирлек бюджеты югалтуларын бәяләү;
  - агымдагы финанс елына жирлек бюджеты үтәлешенә бәя;
  - Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә каралган башка документлар һәм материаллар.

Статья 26. Жирлек бюджеты проекты төзү тәртибе

1. Жирлек бюджеты проекты төзү тәртибе һәм сроклаы Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

3 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

Статья 27. Жирлек Советы каравына жирлек бюджеты проектын кертү

1. Жирлек башкарма комитеты жирлек Советы каравына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проектын 15 ноябрьдән дә соңга калмыйча түбәндәге документлар һәм материаллар белән бергә кертә:

чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисади үсешенең яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында районның социаль-икътисади үсешенең көтелгән нәтижәләре;

чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы;

чираттагы финанс елына һәм план чорына районның берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, дефицит (профицит);

бюджет проектына аңлатма язуы;

методикалар (методикалар проектлары) һәм бюджетара трансфертларны бүлүне исәпләү;

чираттагы финанс елы ахырына һәм план чорының һәр ел ахырына муниципаль бурычның иң югары чиге;

чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы проекты;

чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль гарантияләр программалары проектлары;

агымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;

бюджет законнары актларында каралган башка документлар һәм материаллар.

2. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын кертү алдыннан жирлек Советына салымнар һәм җыемнар турындагы карарларның проектларын кертү һәм аларны үзгәртү турында карарлар проектларын кертү зарур.

4 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ҮТӨЛЭШЕ

Статья 28. Жирлек бюджеты үтөлеше нигезләре

1. Авыл жирлеге территориясендә жирлек бюджетының казначылык үтөлеше билгеләнә.

Жирлек бюджетының үтөлеше жирлек башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

2. Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнар ведомствога буйсынуында башкарыла.

Статья 29. Жирлек бюджетының җыелма бюджет язмасы

1. Жирлек бюджетының үтөлеше бюджет язмасы нигезендә башкарыла.

2. Бюджет язмасы Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының функциональ һәм икътисади классификацияләре нигезендә жирлекнең расланган бюджеты нигезендә бюджет акчаларын бүлүчеләр һәм алучылар буенча бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан төзелә.

3. Бюджет язмалары нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең җыелма бюджет язмасы төзелә.

Статья 30. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтөлеше

1. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтөлешен күздә тотат:
  - жирлек бюджетының бердәм счётына керемнәрне күчерү һәм күчерү;
  - жирлек бюджетына артык түләнгән керем суммасын кире кайтару;
  - жирлек бюджеты керемнәрен исәпкә алу һәм жирлек бюджеты керемнәре турында хисап төзү.

Статья 31. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча төп этаплары

1. Жирлек бюджеты чыгымнар буенча, эзлекле рәвештә тормышка ашырыла торган санкция һәм финанслау процедураларын үтәп, жирлек бюджетының бердәм счётында бюджет акчаларының фактта булуы чикләрендә үтәлә.

Жирлек бюджеты чыгымнарын башкарганда санкцияләүнең төп этаплары булып торалар:

бюджет язмасын төзү һәм раслау;

бюджет ассигнованиеләре турында хәбәрнамәләрне баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга житкерү, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм бюджет учреждениеләренә керемнәр һәм чыгымнар сметаларын раслау;

бюджет йөкләмәләре лимитлары турында хәбәрнамәләрне баш бүлүчеләргә, бюджет акчаларын алучылар һәм аны бүлүчеләргә житкерү һәм раслау;

бюджет акчаларын алучылар тарафыннан акчалата йөкләмәләрне кабул итү; акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау һәм тикшерү.

Финанслау процедурасы бюджет акчаларын тотудан гыйбарәт.

Статья 32. Бюджет ассигнованиеләре турында хәбәрнамә

1. Жирлек бюджетыннан бюджет ассигнованиеләре күләме бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләргә житкерелә.

Бюджет ассигнованиеләре турында хәбәрнамә жирлек бюджеты чыгымнарын һәм түләүләрне гамәлгә ашыру буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү хокукын бирми.

Бюджет ассигнованиеләре турында хәбәрнамәләрдә житкерелгән бюджет ассигнованиеләре күләмнәрен үзгәртү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы белән билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында гамәлгә ашырыла.

Бюджет акчаларын алучылар бюджет ассигнованиеләренең үзгәрүе турында 15 көн эчендә хәбәрнамәләр алырга тиеш.

Статья 33. Бюджет йөкләмәләренең лимитларын раслау

1. Бюджет йөкләмәләренең лимиты - бюджет акчаларын баш бүлүче, бүлүче һәм алучы өчен өч айдан да артмаган чорга билгеләнә һәм раслана торган бюджет йөкләмәләре күләме.

2. Бюджет йөкләмәләренең лимитлары бюджет акчаларын алучыларның һәм бүлүчеләрнең барысына да гамәлдә булган чоры башланырга 5 көннән дә соңга калмыйча житкерелә.

3. Бюджет акчаларын алучыларның чыгымнарны һәм түләүләрне гамәлгә ашыру буенча акчалата йөкләмәләрне кабул итүгә хокуклары күләме бюджет йөкләмәләре лимитлары белән билгеләнә.

Бюджет акчаларын алучылар товар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) белән тәэмин итүче белән килешүләр төзү юлы белән бюджет йөкләмәләре лимитларын һәм керемнәр һәм чыгымнар сметасын аларга житкерелгән чикләрдә чыгымнарны һәм түләүләрне гамәлгә ашыру буенча акчалата йөкләмәләрне кабул итәргә һәм алар нигезендә чыгымнарны һәм түләүләрне башкару өчен түләү һәм башка документлар төзәргә хокуклы.

Статья 34. Жирлек бюджетыннан бюджет ассигнованиеләрен үзгәртү

1. Бюджет ассигнованиеләре турындагы хәбәрнамәдә житкерелгән бюджет ассигнованиеләре турындагы хәбәрнамәдә күрсәтелгән белән чагыштырганда, үзгәртү, жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү нәтижәсендә, башкарылырга мөмкин яисә Россия Федерациясә Бюджет кодексы белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 35. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү

1. Әгәр жирлек бюджетын үтәү барышында жирлек бюджеты керемнәренәң яисә жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларыннан керемнәренәң күләме кимү күзәтелә икән, бу жирлек бюджеты тарафыннан расланган еллык билгеләнештәге чыгымнарны 10 проценттан да артмаган күләмдә финанслауга китерә, жирлекнәң башкарма комитеты жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү турында Карар кабул итәргә һәм күрсәтелгән режим кертәргә хоуклы.

2. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү турындагы карарда күрсәтелгән режим кертелгән дата һәм жирлек бюджеты чыгымнарын киметү күләме күрсәтеләргә тиеш. Шул ук вакытта бюджет ассигнованиеләрен кыскарту бюджет акчаларын баш бүлүченәң һәрберсә буенча еллык билгеләнешләренәң 10 проценттан артыгын тәшкил итәргә тиеш түгел.

3. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү турында бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм алучыларга хәбәр итү аны гамәлгә кертү датасына кадәр 15 көннән дә соңга калмыйча башкарыла.

4. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү турындагы карар нигезендә, бюджет йөкләмәләренәң кулланылмаган лимитлары кыскартыла.

5. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын гамәлдән чыгару, жирлек бюджеты чыгымнарын киметү күләмен үзгәртү Башкарма жирлек тарафыннан башкарыла.

Статья 36. Жирлек бюджеты чыгымнарын 10 проценттан да күбрәк киметү

1. Әгәр жирлек бюджетын үтәү барышында жирлек бюджеты керемнәренәң яисә жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларыннан керемнәренәң күләме кимү күзәтелә икән, бу жирлек бюджеты тарафыннан расланган еллык билгеләнештәге чыгымнарны 10 проценттан артыкка финанслауны тулысынча финанслауга китерә, жирлек башкарма комитеты жирлек Советка ағымдагы финанс елына жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын кертә.

2. Жирлек советы әлеге карар проектын керткәннән соң 15 көн эчендә чираттан тыш тәртиптә карый.

3. Әгәр жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты 15 көн эчендә кабул ителмәсә, алга таба әлеге мәсьәлә буенча карар кабул ителгәнчә, жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, жирлек башкарма комитеты жирлек бюджеты чыгымнарын пропорциональ киметүгә хоуклы.

Статья 37. Жирлек бюджетын үтәгәндә фактта алынган жирлек бюджеты турында карар белән өстәмә расланган табышлардан файдалану

1. Жирлек бюджетын үтәгәндә жирлек бюджеты турындагы карар белән расланганнан артык фактта алынган керемнәр, жирлек бюджеты турындагы

карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертмичә генә, җирлек бюджеты дефициты күләмен киметүгә һәм җирлек бюджетының бурыч йөкләмәләрен киметүчә түлөлүргә җибәрелә. Шул ук вакытта өстәмә бюджет язмасы эзерләнә һәм раслана.

2. Кирәк булган очракта, әлеге пунктның 1 пунктында күрсәтелгән максатларга өстәмә табышларны җибәрергә, йә көтелгән факттагы керемнәр расланган еллык билгеләнешләрдән 10 процентка арткан очракта, җирлек бюджеты турындагы карар белән расланган ассигнованиеләрдән артык финанслау җирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр керткәннән соң гамәлгә ашырыла. Җирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар авыл җирлеге Советы тарафыннан квартал (ярты еллык) бюджеты үтәләше нәтижәләре буенча кабул ителә, анда әлеге арттырып җибәрелгән.

3. Авыл җирлеге бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проекты өстәмә керемнәр алу белән бәйле рәвештә җирлек Советына Башкарма комитет тарафыннан кертелергә тиеш, ул аны 15 көн дәвамында чираттан тыш тәртиптә карый. Әгәр карар проекты 15 көн эчендә кабул ителмәсә, җирлек башкарма комитеты барлык юнәлешләр буенча да җирлек бюджеты чыгымнарын тигез индексацияләүне, җирлек бюджеты дефицитын киметкәннән һәм бурыч йөкләмәләрен түлөгәннән соң башкарырга хокуклы.

Статья 38. Бюджет ассигнованиеләрен күчерү

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчегә бүлеп бирелгән бюджет ассигнованиеләре Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарын функциональ классификацияләүнең бүлекләре, бүлекчәләре һәм максатчан статьялары һәм чыгымнар төрләре арасында бюджет акчаларын баш бүлүчегә бүлеп бирелгән бюджет ассигнованиеләренең 10 проценты чикләрендә күчерелергә мөмкин.

Бюджет ассигнованиеләрен күчерү турында бюджет йөкләмәләре лимитларын җиткергәндә хәбәр ителә.

2. Бюджет акчаларын баш бүлүчә, үз компетенциясе кысаларында бюджет акчаларын алучылар арасында бюджет ассигнованиеләрен бюджет акчаларын алучыга җиткерелгән бюджет ассигнованиеләренең 5 проценттан да артмаган күләмдә күчерергә хокуклы.

Бюджет акчаларын бүлүчеләр, аларның үзгәрүе турында карар кабул ителгән көннән соң 15 көн эчендә, бюджет ассигнованиеләре үзгәрүе турында хәбәрнамәне алдагы барлык бүлүчеләргә һәм алучыларга җиткерергә тиеш.

Статья 39. Бюджет ассигнованиеләрен үзгәртүне чикләү

1. Финанс елына исәпләгәндә бюджет ассигнованиеләре күләме бюджет язмасы һәм җирлек бюджеты турындагы карар белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләмәннән 10 проценттан да артмаган күләмдә аерылырга мөмкин.

2. Бюджет ассигнованиеләре күләме бюджет язмасы белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләмнәреннән, расланган бюджет ассигнованиеләренең 15 процентыннан да артмаган күләмдә аерылырга мөмкин.

Статья 40. Җирлек бюджеты чыгымнарын блоклау

1. Җирлек бюджеты чыгымнарын блоклау җирлек бюджеты үтәлешенең теләсә кайсы этабында очракларда башкарыла:

- әгәр бюджет ассигнованиеләре җирлек бюджеты турындагы карар нигезендә билгеләнгән таләпләрне баш бүлүчә, эш бирүчә, бюджет акчаларын алучы тарафыннан башкарылган очракта бүленеп бирелгән булса, ләкин бюджет

йөкләмәләре лимитларын тәзү яисә кабул ителгән бюджет йөкләмәләрен раслау вакытына бу шартлар үтәлмәгән очракта;

- бюджет акчаларын максатчан кулланмау фактларын ачыклау.

2. Чыгымнарны блокировкалау турындагы карар бюджет акчаларын баш бүлүченең яки бюджет акчаларын башка алучының үтенечнамәсе буенча чыгымнарны блокауга китергән соңгы шартларны үтәгәннән соң гына юкка чыгарыла.

Статья 41. Бюджет йөкләмәләренең лимитларын үзгәртү

1. Бюджет йөкләмәләренең лимитларын үзгәртү түбәндәге очракларда мөмкин:

- бюджет ассигнованиеләре үзгәрешләре;

- чыгымнарны блокировкалау;

- билгеләнгән бюджет йөкләмәләренең лимитларын үтәүне кичектерү.

2. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет йөкләмәләренең үзгәртелгән лимитлары гамәлдә булган чорга 5 көннән дә соңга калмыйча үзгәртәргә тиеш.

Статья 42. Жирлек бюджеты үтәлеше турында бюджет исәбе һәм хисап

1. Жирлек бюджетын үтәү барышында башкарыла торган барлык керемнәр, дефицитны финанслау чыганакалары, жирлек бюджеты чыгымнары, шулай ук операцияләр бюджет исәбенә алынырга тиеш.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап оператив, квартал саен, ярты еллык һәм еллык булырга мөмкин.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапларның бердәм методологиясе Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы тарафыннан расланарга тиеш.

Статья 43. Бюджет елы тәмамлануы

1. Финанс елы 31 декабрьдә тәмамлана.

2. Бюджет йөкләмәләренең лимитлары 31 декабрьдә гамәлдән чыга.

3. 25 декабрьдән соң акчалата йөкләмәләрне кабул итү рөхсәт ителми.

Муниципаль берәмлек кабул ителгән һәм расланган акчалата йөкләмәләрне елның соңгы эш көненә кадәр түлөргә тиеш.

4. Бюджет учреждениеләре тарафыннан эшкуарлык эшчәнлегеннән алынган һәм 31 декабрьгә файдаланылмаган акчалар шул ук суммаларда тиешле бюджет учреждениеләренә яңа ачылган шәхси счетларга күчерелә.

5. Кабул ителгән акча йөкләмәләре буенча операцияләр тәмамланганнан соң, жирлек бюджетының бердәм счетында калган акчалар Чираттагы финансы елы башына калган акчалар сыйфатында исәпкә алынырга тиеш.

Статья 44. Бюджет хокук бозулары өчен җаваплылык

1. Авыл жирлегә бюджет хокук бозулары өчен җаваплылык Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган нигезләр һәм рәвешләр буенча башкарыла.

